

Frasemer her, der og alle vegne

Faglig rapport fra EUROPHRAS 08 og DANFRAS 08

Farø, Ken Joensen; Hallsteinsdóttir, Erla

Published in:
LEDA-nyt

Publication date:
2008

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Farø, K. J., & Hallsteinsdóttir, E. (2008). Frasemer her, der og alle vegne: Faglig rapport fra EUROPHRAS 08 og DANFRAS 08. *LEDA-nyt*, (46), 38-40.

LEDA-Nyt nr. 46 – Nov. 2008

ISSN 1603-7006

Redigeret af Inger Schoonderbeek Hansen, Henrik Lorentzen og Liisa Theilgaard

Indhold

Indkaldelse til medlemsmøde	s. 3
Strøtanker om leksikografi	s. 4
Via videndelingspartnerskab til dynamisk medicinsk webordbog	s. 11
Anmeldelse af Dictionary Visions, Research and Practice	s. 14
Anmeldelse af Jens Axelsen: Dansk-Engelsk Ordbog, 11. udgave	s. 18
Anmeldelse af Allan A. Lund: Dansk-Latin Ordbog, 1. udgave	s. 27
Kommentar til anmeldelse af Salmeordbogen i LEDA-Nyt nr. 45	s. 33
Rapport fra EUROPHRAS 08 og DANFRAS 08	s. 38
Rapport fra den 13. Euralex-kongres i Barcelona	s. 40
Årsberetning for året 2007-2008	s. 42
Referat af generalforsamling	s. 44
Annoncering af 10. nordiske konference om leksikografi i Tammerfors	s. 47
Annoncering af konference om eLexicography in the 21st century	s. 48

Medlemsmøde

Præsentation af ordbog.gyldendal.dk

Ved Marie Bilde Rasmussen og Lotte Follin, Gyldendal

Onsdag 26. november 2008 kl. 15.00
Københavns Universitet Amager, Njalsgade 136, lokale 27.0.49

se side 3

Frasemer her, der og alle vegne: Faglig rapport fra EUROPHRAS 08 og DANFRAS 08

Af Ken Farø og Erla Hallsteinsdóttir

Skæbnen ville det, at to af hinanden uafhængige fraseologiske arrangementer blev afholdt samme måned (august) i år, nemlig konferencen EUROPHRAS, der finder sted hvert andet år, og symposiet DANFRAS, der så vidt muligt arrangeres hvert år på et dansk universitet. Vi bringer her nogle (faglige) indtryk fra de to begivenheder.

Fraseologiforskningen på én gang bevæger sig og står stille. Om det vidner frem for alt en stor conference med knap 200 bidrag som den netop overståede i Helsinki. Her mødes dynamiske med mere stationære tilgange til flerordsforbindelserne. De lidt stillestående bidrag sammenligner fx isolerede fraseologismer med dyrekomponenter og sætter ikke analysen ind i en større sammenhæng, bortset fra den lidt forudsigelige konstatering, at afvigelserne bunder i kulturelle forskelle, hvad der nu heller ikke altid er en overbevisende analyse. Vi vil her fokusere på dynamikken.

I en del af de undersøgelser, der altid har været mange af, f.eks. intra- og interlingvale sammenligninger af fraseologi i oversættelser, er man begyndt at inddrage nye metodiske værktøjer og anvende overordnede teoretiske rammer. Kasilda Bedenk (Graz, Østrig) og Mateja Jemec (Logatec, Slovenien) sammenlignede slovenske oversættelser af eventyr i et historisk-sociolingvistisk perspektiv. Heike van Lawick (Burjassot, Spanien) præsenterede en korpuslingvistisk undersøgelse af fraseologioversættelse i litterære tekster, og Patricia Buján Otero (Vigo, Spanien) viste, hvordan man kan bruge korpusværktøjer til interlingvale analyser af terminologi og som hjælpemiddel ved terminologioversættelser. Apropos hjælpemidler: Dmitrij Dobrovolskij, Tatjana Filipenko og Artem Sharandin (Moskva) præsenterede de leksikografiske præmisser for bearbejdelsen af fraseologi i den delvist publicerede "Ny stor tysk-russisk ordbog".

Teoretiske og metodiske overvejelser vedrørende datalingvistisk bearbejdning og empiriske analyser hører typisk også til den mere dynamiske afdeling. Blandt de mere interessante tilgange og perspektiver, der blev præsenteret, var resultater fra større projekter som Natalia Filatkinas (Trier, Tyskland) præsentation af en global, tværfaglig og innovativ tilgang til historisk fraseologi i projektet HiFoS (<http://www.hifos.uni-trier.de/>). I projektet inddrages sociologiske, empiriske og korpuslingvistiske metoder ved analyse og beskrivelse af fraseologi i historiske tyske tekster.

Metodikken stod i centrum i Jan-Philipp Soehns (Tübingen, Tyskland) foredrag om korpusbaseret leksikografisk beskrivelse af polaritets-elementer i projektet SuWD (<http://www.sfb441.uni-tuebingen.de/a5/codii/>) og også i Vida Jesenseks (Maribor, Slovenien) foredrag om brugen af strukturer og mønstre ved ekstraktion af data om fraseologi i korpora.

Blandt de nytænkende indslag var også et projekt om automatisk analyse af rekurrente ord og frasemer i specifikke tekstgenrer ved korpuslingvisten Noa Bubenhofers (Zürich/Heidelberg). Det spændende var dels den radikalt statistiske tilgang til emnet, dels den holistiske måde at anskue flerords- og enkeltordsvokabularet under ét. Den slags tilgange har længe hørt til sjældenhederne inden for fraseologien, hvor forskningen har haft det med at lukke sig lidt om sin genstand. Men efterhånden er helheds-tilgange ved at finde vej til fraseologiforskningen.

I Antje Heines (Wuppertal, Tyskland) foredrag om spørgsmålet, hvor meget polyleksikalitet et frasem kræver for at være et frasem, blev den teoretiske grænse mellem ord og fraseologismer diskuteret. Jean-Pierre Colson (Erpent, Belgien) introducerede en

teoretisk beskrivelsesramme for genstanden, der bygger på en strukturel-statistisk tilgang. Den skal supplere den eksisterende semantisk-kognitive teori og føre til udarbejdelsen af en generel fraseologisk teori.

Et af de fraseologiske områder i rivende udvikling er fraseodidaktikken. Hana Bergerová (Ústí nad Labem, Tjekkiet) præsenterede f.eks. et multimedialt undervisningsmateriale for tysk fraseologi (http://frazeeologie.ujepurkyne.com/SS_ger.asp). Marek Laskowski (Wolsztyn, Polen) og Jean-Philippe Zouogbo (Choisy-Le-Roi, Frankrig) diskuterede begge implementering af frasemer, herunder ordsprog, i fremmedsprogsundervisningen. Erla Hallsteinsdóttir (Odense) præsenterede resultater fra en undersøgelse af et korpus- og frekvensbaseret udvalg af frasemer til basisordforrådet i tysk som fremmedsprog. Konklusionen fra den efterfølgende didaktiske diskussion var, at der burde fokuseres på følgende tre aspekter:

- bestemmelsen af "input" til undervisningen (og derudover valg af fraseologi til lærerordbøger),
- en indsats i arbejdet med fremmedsproglørneres viden og fraseologiske kompetence i såvel modersmålet som fremmedsproget,
- identificering og beskrivelse af sprogspecifikke problemområder som grundlag for kontrastive undersøgelser.

Det årlige DANFRAS-symposium blev afholdt i Odense den 29. august. Den tematiske ramme var *kontrastivitet*, og foredragene behandlede dette tema ud fra forskellige perspektiver:

Uwe Kjær Nissen præsenterede en kognitivt orienteret analyse af legemsdele i metaforer og metonymer på dansk og spansk, mens Oxana Steen diskuterede de første resultater fra sit ph.d.-projekt om brugen af bibelske idiomer i danske og russiske presstekster og lagde hovedfokus på frekvensproblemer.

Auður Hauksdóttir sammenlignede islandsk og dansk fraseologi ud fra et delvist historisk perspektiv og beskrev sprogenes forskellige fraseologiske billeder. Jette Bundgaard diskuterede heroverfor en interlingval leksikografisk tilgang til "grammatisk fraseologi". Til sidst drøftede Ken Farø og Lars Brink en beskrivelsesramme for (delvist fraseologiske) ekspletivkonstruktioner i dansk, sammenlignet med tysk.

Vi slutter med en sammenfatning af de aktuelle tendenser inden for fraseologiforskningen:

- fokus på sprogbrug i form af korpusanalyse, hvor man går væk fra isoleret betragtning af enkelte leksikalske enheder
- behov for reviderede teorier, der tager højde for sprogbrugsfænomener under inddragelse af kvantitative analyser
- men også en tilbagevenden til introspektionen som supplement til dataanalyserne
- tværfaglige undersøgelser; på tværs af sprog, teorier, faggrænser og ikke mindst kategorier. Her forudsættes på den ene side, at der åbnes op for en helhedstilgang til ordforrådet, og på den anden side at ikke-sproglige, bl.a. sociale, kulturelle og historiske perspektiver inddrages i forskningen.

Vært for næste EUROPHRAS-konference, som afholdes i begyndelsen af juni 2010, er Universidad de Granada (yderligere informationer på www.europhras.org). Næste års DANFRAS-symposium bliver fredag den 28. august 2009 med emnet *historisk og dia-*

kron fraseologi. Tilmeldinger til Ken Farø, også med forslag til foredrag, som også godt må være leksikografiske, er velkomne allerede nu (kenfaroe@hum.ku.dk).

Ken Farø
Postdoc
Institut for Engelsk, Germansk og Romansk
Københavns Universitet
kenfaroe@hum.ku.dk

Erla Hallsteinsdóttir
Institut for Sprog og Kommunikation
Syddansk Universitet
erla@language.sdu.dk

Rapport från 13:e Euralexkongressen i Barcelona 15 – 19 juli 2008

Av Anki Mattisson

Att anordna (och för den delen delta i) en internationell kongress vid Medelhavet mitt i sommaren kan ha sina sidor. Det är inte alltid de gamla sydeuropeiska universitetens salar känns komfortabla när temperaturen ligger runt 30 grader. Men den trettonde Euralexkongressen hade den fördelen att den avhölls i moderna universitetslokaler med luftkonditionering i föreläsningssalarna. Det var bara vissa problem med "myggorna" på rockslaget ibland. Engelska, tyska, franska och spanska var föreläsningsspråk. Det sistnämnda var ymnigt företrätt.

Den drivande kraften bakom arrangemanget var Janet DeCesaris, verksam vid Universitat Pompeu Fabra och institutionen för tillämpad lingvistik. Det var också vid Universitat Pompeu Fabra som arrangemanget avhölls. Det blev en mycket lyckad kongress där det enda lite frustrerande inslaget var de långa föredragen eller talen på katalanska. Det är helt korrekt att vara stolt över sitt språk och sin kultur men ibland bör man också tänka på alla de deltagare som inte kan följa med i de lingvistiska svängarna. Antalet deltagare var ca 350 och alla Europas länder var, så vitt jag kunde bedöma, företrädna utom Finland. Däremot var Kina, Japan, Kanada, Mexico och Sydafrika också representerade.

Bland plenarföredragen vill jag framför allt nämna Charles J. Fillmore, Patrick Hanks och Reinhard R. K. Hartmann, alla välkända för Euralex-deltagare och som vanligt trevliga att lyssna på. Hartmanns föredrag behandlade de 25 år som gått sedan Euralex konstituerades under en konferens i Exeter 1983. Många konferenser, kända lexikografer och lexikografiska sällskap defilerade förbi. Tonvikten låg på engelskspråkig lexikografi och på verk utgivna i Syd- och Mellaneuropa – Norden nämndes mest i förbigående.

Ca 300 föredrag och posters skulle presenteras på fyra dagar. På torsdagen hade vi 40 föredrag att välja mellan, och självklart var det svårt. Många intressanta föredrag kolliderade och det var ingalunda så att man som nybörjare i de här sammanhangen alltid valde rätt – tvärtom. Från nordiskt håll var föredragen få. Det internordiska projektet ISLEX presenterades av inte mindre än fem projektdeltagare och det svenska SAOL + av Anki Hult och Louise Holmer. Anna Braasch, Emma Sköldberg och Maria Toporowska Gronostaj presenterade också sina resp. projekt.